

چکیده:

مقدمه: در عصر حاضر اهمیت جایگاه و نقش مدیران به عنوان طراحان، هدایتگران و اداره کنندگان اصلی سازمان بر کسی پوشیده نیست. مدیران به عنوان اصلی ترین افراد تصمیم گیرنده در مواجهه با مسایل و مشکلات سازمانی، نقش بسزا و تعیین کننده ای در موفقیت و یا حتی شکست سازمان ایفا می کنند. از آنجا که وجود نظام شایسته سالاری در هر کشور باعث قوام، مقبولیت و مشروعیت آن خواهد شد (۱). لذا انتخاب و گزینش مدیران شایسته در رأس سازمانها به خصوص سازمان بیمارستان که نقش حیاتی آن بر کسی پوشیده نیست، از اهمیت خاصی برخوردار است. در این راستا استفاده از مدل بازخور ۳۶۰ درجه ای (ارزیابی چند منبعی)، مدلی برای بررسی شایستگی مدیران، باعث می شود تا ادراکات فرد از توانایی (و شایستگی هایش به واقعیت نزدیک شود و بر نقاط ضعف و قوت خود بهتر واقف شود. با توجه به اینکه در این زمینه هنوز پژوهش در این بخش انجام نپذیرفته است، در پی آن بودیم تا با استفاده از مدل بازخور ۳۶۰ درجه بتوانیم توانایی ها و قابلیت های مدیران بیمارستان های مورد مطالعه را بررسی نماییم.

هدف: پژوهش حاضر به منظور بررسی شایستگی های مدیران بیمارستانهای آموزشی دانشگاه علوم پزشکی ایران بر اساس مدل بازخور ۳۶۰ درجه انجام گرفت.

روش پژوهش: این پژوهش به روش توصیفی و میدانی در تابستان و پائیز ۱۳۸۴ انجام گرفت. جامعه پژوهش را مدیران، روسا، همتایان مدیران و مدیران زیر مجموعه ایشان را در بیمارستانهای آموزشی دانشگاه علوم پزشکی ایران تشکیل می دادند. گردآوری داده ها از طریق پرسشنامه استاندارد شرکت R.E.BROWN است، که در زمینه بررسی شایستگی های عمومی مدیران طراحی شده است و قبلا روایی و اعتبار آن سنجیده شده است. داده های به دست آمده از طریق ۸۱ پرسشنامه تکمیل شده با استفاده از نرم افزار آماری SPSS تحلیل شد. و برای مقایسه میانگین امتیازات به دست آمده، ضمن استفاده از آمار توصیفی از آزمون آنالیز واریانس استفاده شد. در تحلیل داده ها حداکثر امتیاز ۱۰۰ در نظر گرفته شد و در صورت کسب میانگین بالای ۸۰ عوامل مورد بررسی در زمره شایستگی های برتر قرار گرفت.

یافته ها: یافته های پژوهش در ۳۲ جدول تنظیم گردیده است. یافته ها نشان داده است که از دیدگاه مدیران، آنها در زمینه "توان تصمیم گیری" با کسب ۹۳/۳ امتیاز، دارای بیشترین توانایی و در زمینه ارتباطات با کسب ۸۷/۵ امتیاز دارای کمترین توانایی هستند. با توجه به اینکه حد انتخاب برای شایستگی های برتر کسب امتیاز بالای ۸۰ در نظر گرفته شد. بنا براین مدیران، از دیدگاه خود در همه زمینه ها توانستند به حد معیار برای شایستگی برتر دست یابند. لذا مدیران از دید خود در همه زمینه ها دارای شایستگی برتر است. از دیدگاه مافوق، مدیران در زمینه "توان تصمیم گیری" با کسب ۸۸/۸ امتیاز، دارای بیشترین توانایی و در زمینه مدیریت منابع انسانی و سازماندهی با کسب ۸۰ امتیاز دارای توانایی کمتری هستند. و در کل بررسی نشان داد که مدیران از دید مافوق، در همه زمینه های مورد بررسی به حد معیار برای انتخاب شایستگی برتر دست یافتند.

از دیدگاه همتایان، مدیران در زمینه "کار گروهی" با امتیاز بالای ۸۲/۵ دارای بیشترین توانایی و در زمینه برنامه ریزی و سازماندهی با کسب ۷۵/۵ امتیاز دارای توانایی کمتری هستند و از دید وی مدیران، فقط در زمینه "کار گروهی" با امتیاز ۸۰ دارای شایستگی برتر هستند. از دیدگاه مدیران زیر مجموعه، مدیران در زمینه "توان برنامه ریزی" با کسب امتیاز ۹۷/۳ دارای توانایی بیشتر و در زمینه مدیریت منابع انسانی با کسب ۷۵/۹ امتیاز دارای توانایی کمتری هستند. مدیران از دید مدیران زیر مجموعه، در زمینه برنامه ریزی، رهبری، کار گروهی و سازماندهی، دارای شایستگی برتر است. بررسی کلی هیچ اختلاف معنی داری بین نظرات افراد مورد مطالعه در مورد شایستگی مدیران مورد مطالعه نشان نداده است. ($t = 1/80$ و $p\text{-value} = 0/15$)

بمٹ و نتیجہ گیری: با توجه به نتایج به دست آمده، مشخص گردید که مدیران بیمارستانهای مورد مطالعه در زمینه مهارت مدیریت منابع انسانی دارای توانایی کمتری هستند. با توجه به اهمیت مسئله منابع انسانی و نتایج به دست آمده از تحقیق، باید برنامه ریزی جامع در مورد آموزش مهارتها در این زمینه انجام شود، تا بتوان مدیران را در این بعد تقویت نمود که خود برنامه ریزی دقیقی را می طلبد.

همچنین تحقیق نشان داده است که مدیران مورد مطالعه، در زمینه مهارت برنامه ریزی دارای توانایی بالاتری نسبت به سایر موارد مورد بررسی هستند. لذا برای بهبود مستمر سطح مهارت مدیران مورد مطالعه در این زمینه، باید اقدامات و برنامه های توسعه ای در زمینه برنامه ریزی در سطح بیمارستانهای مورد مطالعه انجام شود، تا مدیران هر چه بیشتر در زمینه مهارت برنامه ریزی در سطح بیمارستانها، ارتقا یابند.

کلید واژه: شایستگی، مدیران، بیمارستان، مدل بازخور ۳۶۰ درجه.